

Tomográfia

Gaál, Kopasz, Szurcsik

Miskolci Galéria, 2016. I. 16-ig

KISHONTHY ZSOLT

Ha feltételeznénk, hogy Gaál, Kopasz és Szurcsik festményei egy hatalmas agynak a termékei, akkor nagy valószínűséggel azt találnánk, hogy ennek az agynak a különböző részei hozták létre az itt kiállított műveket.

elkerülik a felesleges, sok energiát elpocsékoló kétszereződéseket. Az eruptív indulatok és reagálások hatalmas, pászmaszerű képződményekben jönnek létre, amelyek nagy tereket és felületeket igényelnek. Az itt kiállított Kopasz-képek felfogásához, feldolgozásához és értelmezéséhez csak a legteljesebb

elengedettségen keresztül tudunk eljutni, miután kikapcsoltuk a különböző, bonyolultabb gondolatainkhoz kapcsolódó belső képzeteket. E képek egy olyan hatalmas, képzeletbeli printer nyomatai, amely közvetlenül, egy óriási kábelköteggel kapcsolódik a régi agyhoz, hogy ennek révén minden átírás és finomítás nélkül, direkt módon törjön felszínre a mélyen zajló folyamatok leképeződése.

Gaál József képei e képzeletbeli agy középső részének a termékei. Az agy e területe a felelős a mélyebb, de már emberinek számító lelki folyamatokért. Itt zajlik az ember ősi képzetének, az úgynevezett ősképeknek a tárolása, és ide lökődnek fel a régi, vagy öreg agynak azok a teljesen váratlan és kiszámíthatatlan jelenései, amelyek – ma még megmagyarázhatatlan módon –, képszerű formát öltenek. A kollektív tudatalatti is e mezőben tárolódik, működik és fejt ki hatását. Az emberiség ősi tudásának

GAÁL JÓZSEF:
Teremtetlenek, 2015,
egyenként 330x220 cm

Kopasz Tamás festményeinek előképei minden bizonnyal az úgynevezett öreg vagy régi agy teremtményei. Az agynak ez a területe az agy legősibb, a törzsféjlődés során legkorábban kialakult része. E területen zajlanak a legelemibb funkciók, zsigeri folyamatok, amelyek vizuális képződményei még semmit nem akarnak közölni, létük a pusztá, szinte üresnek tűnő valóságssűrítvény. A legrégebbi, a legmélyebben lakozó dolgok még nem is emberiek, sőt még nem is állatiak, hanem földszerűek, a csupasz, élettelen anyag spontán formarendjei, vagy inkább formátlan kitörései. E képzelet agy ezen részében nem differenciál, nem osztályoz, csak a primér funkciókat látja el. Szabályozza a spontán létfolyamatokat, a légzést, a vérellátást, az egyensúlyi állapotokat, az egyszerű formák és színek észlelését. Kiszolgálja az agy más területeit, a bonyolultabb műveleteket, ugyanis az agy egymásra épülő struktúrái

összesűrűsödött lerakódásai, amelyek már a tudat kialakulása előtt is jelen vannak a testben, akkor is, amikor az még csak néhány sejtből áll. A génekben tárolódnak és öröklődnek nemzedékről nemzedékre ezek az elemek. A sokaknak láthatatlan, szóban is megfogalmazhatatlan jelenségeknek, lelki görcsöknek vagy egyszerűen csak megmagyarázhatatlan érzelmi állapotoknak tetsző dolgok mégis képszerű formát nyernek. A legtöbbünk számára csak sűrű, megfoghatatlan lelki masszaként vagy agyat és szemet elhomályosító ködként érzékelhető tartalmak képként értelmeződnek. De nemcsak a kollektív tudatalatti őrzőhelye ez, hanem a személyes sorsok, az egyéni tudati mélységek, az ismeretlen, rejtett területek helye is. Olyan ösvényeken járhat az, aki erre a szintre leereszkedik (van, aki mélységes mély kútként írja le ezt a vidéket), amelyek bizony félelmetesek és elrettentők. Gaál „fészbuk-oldalán” egy bejegyzés Polanski *Iszonyat* című filmjéhez hasonlította a kiállításról feltett fotó benne keltette élményét. A megfogalmazhatatlant kell képiles megformálni annak, aki e rettentő sötétbe

merészkedik, sok bátorság és elszántság szükséges hozzá. Álmunk filmkockáit látjuk néha kimerevítve, olyanokat, melyekből inkább menekülve ébrednénk, miközben monumentális gólemek tornyosulnak felénk, de az is lehet, hogy ezek az álombeli óriások mi saját magunk vagyunk.

Szurcsik József képeinek előképei a fenti példák nyomán minden bizonnyal e képzeletbeli agy homloklebenyében, avagy az új agyban jönnek létre. Az agy e területe már a legbonyolultabb mechanizmusokkal is képes foglalkozni. E terület a felelős a közösségben való létezés szabályozásáért, a magtartásminták létrehozásáért és gyakorlásáért és általában a szociális működésért. Természetesen az új agy is szoros összeköttetésben áll a középagggyal és az őszagggyal is, sorba kötve, tehát áttétellel, és direkt módon is. Ez a kooperatív funkciókkal ellátott terület szabadon választhatja meg a működéséhez szükséges legrövidebb és leggazdaságosabb utat, hogy a pillanatnyi helyzetnek megfelelően milyen csatornán szerezze be a szükséges segédinformációkat vagy mintákat. E terület

saját maga által előállított sémákkal dolgozik, hiszen folyamatosan modellezni kell a számára felmerülő helyzeteket. Az egyénnek a közösségben betöltött szereplése (élete) egy olyan (persze életünk

SZURCSIK JÓZSEF:
Alattvalók, 1990–2015,
akril, olaj, vászon, 165x200 cm

során folyamatosan változó) álarcot kíván, amelynek viselése egyrészt sok kellemetlenségtől megvédi viselőjét, másrészt megkönnyíti az egyes elemek közti kommunikációt. Az ember olyan lény – és ezt tudja a homloklebeny is –, hogy nem mindig egyforma, tehát nem mindig azonos önmagával. Bizonyos szituációban így viselkedik, másban pedig máshogy, nagyon gyakran a helyzetekbe szorítva találja meg azt a pillanatnyi stratégiát, amelyet akkor éppen képviselni érdemes. Az új agy tulajdonképpen egy hatalmas könyvtár, amelynek egyik jellemzője a rendezettség és a rendszerezettség. A polcokon olyan dobozok sorakoznak, amelyek a társadalmi szerepek és helyzetek számtalan variációját tartalmazzák, így aki sajnál sok energiát fordítani a szabadon hozott döntések sorozatából álló életre, az könnyű módon válogathat e dobozok nyújtotta széles választékból. Általában ez utóbbi fajta embertípus egyedeiből jön létre a tömeg, míg a többiek az egyéni, bár kockázatosabb utakon járva próbálják leélni életüket. Az itt kiállítók közéjük tartoznak.

KOPASZ TAMÁS:
MU No. 5., 2014,
akril, papír, 212x151 cm

